

Izhaja vsako soboto ob 6. uri zvečer.

Prodaja se v tistih tržaskih tobakarnah kakor „Edinost“ po 2 kr. odtis.

Naročniki „Edinosti“ dobivajo to prilogo v se leto, ako priložijo naročnini za „Edinost“ še 1 gld.

NOVIČAR

Cene oglasov v „Novičarju“ so: za peti-vrstico 8 kr., za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obsegalo navadnih vrstic. Poslana, javne zahvale, osmrtnice in domači oglasi, po pogodbi

Frankovana pisma in rokopise je pošiljati vredništvu „Edinosti“. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Dobrotniki?

Narodnemu glasilu je dolžnost hvalliti, kar je hvale vredno, in grajati, kar je graje vredno. Ta dvojna dolžnost veže posebno nas, ki imamo nalogo braniti gmotne in duševne koristi naših okoličanov. In skoro bi rekli, da nam je nujnejša dolžnost grajati, kar je graje vredno. Grajo pa je treba dobro razumeti. Pravi prijatelj naroda ne graja morda zato, da bi koga žalil, smešil, ali da bi mu celó škodoval, ampak le zato, da bi se tisti, ki greše sebi in skupnosti na škodo, poboljšali in da bi se odpravili nedostatki, vsled katerih trpimo. Grajati mlačneže in nedostatke je pa pri nas tem nujnejša dolžnost, ker je naš položaj silno nevaren, ker pešamo v gospodarskem oziru in ker nam preti nevarnost, da poginemo v narodnem pogledu. Sovražniki naši se množe in postajajo drznejši od dneva do dneva. Bogati so, vajete imajo v rokah, vlada jim gre na roko; kdo ne izprevidi torej, da so nam silno nevarni?! Okolnosti so jim torej nenavadno ugodne, a najugodnejša okolnost so jim naše slabosti, iz česar sledi, da moramo delati na to, da se otresemo slabosti. In kdo naj dela na to, ako ne narodna javna glasila?

Torej zapomnite si, da mi nočemo žaliti nikogar, kadar grajamo — kakor menijo nekateri —, ampak da nas do graje silita skrb in ljubezen do svojega rodu. Mi ne sovražimo nikogar, tudi domačih zapeljanih rojakov ne. Grajati pa jih moramo v njih lastno korist.

Tako razumemo mi svojo nalogo in se trudimo izvrševati jo kolikor moči vestno. Izogniti pa se ne moremo pri tem tu pa tam kakim zameri ravno zato, ker nas vsi ne razumejo, zakaj grajamo.

Po letošnjih volitvah v tržaski mestni, oziroma deželni zbor imeli smo v obilici prilike in povoda za hvalo in grajo.

Grajali smo posebno tiste okoličane, ki se tako lahko dajo zapeljati od raznih kandidatov in osrečevalcev ljudstva, ker ne poznajo prave naloge pravega poslanca. Ljudem, ki menijo, da je poslanec le za to na svetu, da skrbi za privatne koristi posamičnikov, manjka politiške šole, zbok česar jih moramo grajati in poučevati.

Danes moramo zopet grajati neko drugo slabost nekaterih okoličanov.

Ako prideš n. pr. k takemu okoličanu o času volitev opominjat ga na njegove dolžnosti, slikat važnost volitev ter ga prosit, naj ostane zvest svojemu rodu, odgovori ti le prepogosto: „Gospod, jaz moram „držati“ s tistimi, ki mi dajejo kruha, ki so moji „dobrotniki!“ Človeka kar zaboli v srce, kadar čuje take nezdrave in nezrele nazore, tembolj, ker se je silno težko boriti proti njim.

A morda nobene druge slabosti našega ljudstva se nasprotniki ne poslužujejo v toliki meri, kakor ravno te. Mamijo je namreč prikupljivimi in prileznjenimi besedami: Vidiš, mi ti

dajemo kruha, mi ti dajemo zaslužka, mi vzdržujemo tebe in tvojo družino! Z nami bodi, ako nočeš trpeti škode!

Lepe besede to, zapeljive besede, ako nalete na ušesa nezavednega človeka. Taki nauki so povsem krivi, kajti po tem nauku bi moral revež plešati le tako, kakor hoče bogataš; po tem nauku revež ne bi smel imeti svojih lastnih misli, svojih nazorov in svoje volje. A že vera nas uči, da je Bog podelil vsakemu človeku lastno voljo, katere mu ne sme odrekati nikdo, in katero mora svobodno uporabljati v svoj časni in v dušni blagor.

Ta nauk je tudi kriv in neresničen. Kajti ne smemo pozabiti, da ne le delodajalec je „dobrotnik“ delavcu, ampak tudi delavec je resnični dobrotnik delodajalcu. In celo veči dobrotnik je delavec delodajalcu, nego delodajalec delavcu. Tako nas uče vsakdanje skušnje. Delodajalec navadno bogati s pripomočjo delavcev, narobe se pa le redko čuje, da bi delavec obogatel s pripomočjo delodajalca.

Tržaski delodajalec ima torej presneto malo vzroka, bahati se sé svojimi dobrotami. Razmerje mej delodajalcem in delavcem treba dobro razumeti, to razmerje je kupčijska pogodba: ti daš meni delo, jaz pa tebi denar za to. Zaslužek je torej zaslužek in ne dar. Delodajalec res da denarja delavcu, s katerim se preživlja, za to pa daje delavec delodajalcu delo svojih rok. Ako že govorimo o dobrotah, moramo torej reči, da sta dobrotnika jeden drugemu in odvisna jeden od drugega. Delavec potrebuje res zaslužka, gospodar pa ne bi mogel izhajati brez delavcev.

Denar, kojega dobiva delavec, ima svojo ceno, a tudi delo ima svojo ceno. Ako je delavec len in nebrižen, nočejo ga tržaski gospodje, in naj se še tako huduje nad Slovenci; če pa je priden in spreten, radi ga imajo povsod, ker ga potrebujejo in lahko izkoriščajo.

Okoličani! Ne dajte se torej mamiti po naukih, da so tržaska gospoda vaši dobrotniki, zavedite se resnice, da ste tudi vi njih dobrotniki. Delo vaše cenijo oni le toliko, kolikor je res vredno — cenite je torej tudi vi sami po njega vrednosti! Bodite ponosni na delo svojih rok — kajti le delo vam plačuje mestni gospod, daruje vam pa ne ničesar. Poliči pa, ki se popivajo o času volitev na račun „dobrotnikov“, vam pa ne donašajo božjega blagoslova, ampak so vam v prokletstvo!

NOVIČAR.

O parlamentarnem položaju piše se nam z Dunaja: Glasovi o razpuščenju državnega zbora so nekoliko potihnila, odkar sta bila v Budimpešti grof Taaffe in baron Chlumetzky. Poslednji je šel k cesarju v Budimpešto pod pretvezo, ker je državni zbor zopet pričel svoje posvetovanje; drugi pa trdè, da ga je levica prisila

v to. Govori se, da je prišlo do nekakega pobotanja mej vlado in levičarji.

Vladni predlog o volilni reformi, kakor vsi drugi predlogi v tej zadevi, pridejo v prvein čitanju na dnevni red že v ponedeljek. Vlada se ne bode trdovratno oklepala svoje predloge, ampak pripuščala bode premembe. Ali z drugimi besedami: stvar se zavleče ad calendae graecas; to je: stvar bode lepo zadremala.

Drugače pa je s predlogo o izjemnem stanju, tu bode vlada neizprosna, ker hoče pokazati svojo „avtoriteto“. Večina jej je skoraj gotova. Za izjemne naredbe bodo glasovali: Poljaki, večina konservativnega kluba in toliko levičarjev, kolikor bode potrebno do večine.

Včeraj so kazali gospodje ministri veselejša lica, kakor te dni.

„Deutsches Volksblatt“ od četrtega objavil je uvodni člančič o potovanju tržaskega namestnika po podgrajskem okraju.

Evropska bojazen pred rusko mornarico. Politiški krogi v Italiji si bélijo glavo o nastopkih stalnega ruskega brodogva v sredozemskem morju in pozivljajo vlado, da pomnoži lastno vojno brodogve. Iz Rima oglasil se je nek dopisnik, ki pravi, da ni namenjeno rusko sredozemsko brodogve samo v obrambo Rusije proti trozvezi. Dovelj je pomisliti, da Nemčija nima nobenega pristanišča v sredozemskem morju, in četudi jih imati Avstrija in Italija, vendar ne more nobena napasti Rusije od pomorske strani. Rusija toraj nima miroljubnih namenov; nima braniti ne naselbin, ne otokov. Vendar pa spreminja vso svojo pomorsko politiko, žrtvuje mnogo denarja in izroča del svoje mornarice tuji oblasti, kar se do danes še ni dogodilo v evropski zgodovini. Gotovi morajo biti v Peterburgu in v Parizu, da bode trajalo to prijateljstvo mnogo let, kajti drugače Rusija ne bi storila tega, kar je storila.

Vojno pristanišče v tuji zemlji ni kar jednostavna stvar. Treba je prezidati pristanišče ladjam primerno, treba je delavnic in tovarn za popravljena, treba je tudi na suhem več strojničarjev, inženirjev in delavcev, kar vse stané nekaj milijonov. Takih stroškov pa si izvestno nihče brezpotrebno ne nakoplje in Rusija tudi ne bi hotela trošiti toliko samo za nekaj mesecev, ali za jedno, dve leti. — To dejstvo je jako resnobno za razne evropske velesile. Niti turški Sultan ne najde sladkega snu, ako pomisli, da mu se grozi večni njegov neprijatelj od dveh strani, kar prav lahko omogoči namenjeni udarec na Carjigrad. Tudi Angleška ni več brezpogojna gospodinja poti v Indijo; še bolj pa se mora bati za Egipt, kjer gospoduje danes fakično, ako vzame v poštev, da jo moreta Francija in Rusija napasti skupno. — A vse ngibanje o ruskih namenih je zastoj, kajti diplomatje nikdar še niso imeli opraviti s takim slučajem, a tudi ga ne zabranjuje noben mejnarodni zakon. Francija je absolutna gospodinja na svoji zemlji; sprejeti sme kolikor tujih ladij ji je drago in pod katerimi pogoji se ji ljubi. — Toraj ne

ostane Evropi drugo, nego stražiti — z nabito puško!

Francosko-rusko prijateljstvo. Dne 18. t. m. še-le objavila je francoska vlada brzogave, katere sta si doposlala predsednik republike Carnot in ruski car. Carnot brzogavil je carju v Fredensborg doslovno: „V tem momentu, ko vstopa v tulonsko pristanišče lepo brodogve, katero je odposlalo Vaše Veličanstvo, in ko čujeje ruski mornarji prve pozdrave, namenjene jim od naroda francoskega, občutim potrebo izjaviti Vašemu Veličanstvu svojo iskreno veselje, katero občutim vsled novih dokazov globoke simpatije med Rusijo in Francijo.“ — Car Aleksander je odgovoril: „Odgovarjajoč na prijazni Vaš brzogav, požurjam se izraziti svoje veselje, katero občutim radi tega, da je moglo naše brodogve vrniti obisk vrlih francoskih mornarjev v Kronstadtu.“ — Ko je Carnot doznal, da je car obiskal v Kodanju francosko vojno ladjo, brzogavil je carju z nova v Fredensborg: „Z obiskom francoskih ladij, zasidranih pod Kodanjem, dokazalo je Vaše Veličanstvo narodu simpatijo, zbok katere bode ginjena vsa Francija. Tolmačim izraz globoke zahvale v imenu naroda.“

Občni zbor „Slovanskega pevskega društva“ bode jutri ob 2. uri popol. v prostorih „Del. podp. društva“. Zadnjič smo bili objavili, da prične zborovanje ob 3. uri pop. Ob 2. urej.

Odbor „Tržaskega Sokola“ nam javlja, da prične redna telovadba za dečke prihodnji terek ob 5. uri popoldne. Potem pa se bode vršile redne vaje vsaki petek. — Zajedno se opozarjajo še enkrat vsi oni, ki bi hoteli pristopiti dramatiškemu odseku, da se takoj prijavijo v društvenih prostorih. (Via Stadion, št. 19).

Italijansk poraz v Gorici. Deželni šolski svet goriški rešil je ugodno pričožbi grofa Coroninija in urednika „Soče“, g. Gabrščeka, gledé italijanskih osnovnih šol v ulicah Cipressi in Ponte Isonzo v Gorici. Sklenil je z vsemi glasovi, izvemši glas dra. Pajerja, da mora magistrat ti šoli zapreti. — Nasprotno pa zavlačuje mestni svet zadevo slovenskih šol in to kljubu višjemu ukazu. Gospodom se je le mudilo, odpreti brez posebnega dovoljenja dve novi italijanski šoli. „Tout come chez nous!“

Iz Rima javljajo, da je vatikanski državni tajnik kardinal Rampolla poslal nove instrukcije nunciju v Brazilijo, V teh instrukcijah se baje pozivlja braziljska katoliška duhovščina, da se izreče za don Avgusta, nečaka razkralja don Pedra, ki sedaj kandiduje za braziljski prestol.

Kanonizovanje. „La vera Roma“ je izvedela iz verodostojnega vira, da se bo vršilo kanonizovanje Ivane d' Arco v letu 1893.

Soproga romunskega prestolonaslednika povila je dné 15. t. m. sinéeka.

Porotniki za prihodno zasedanje sodišča, ki prične dné 15. novembra t. l. v Trstu, so: Ed. Agnani, mizar, Karol Albertini, trgovec, Julij dr. Buchler, trgovec, Andr. Bartoli, trg., Jurij Kovačević, posestnik, Ant. Dejak, trg., Bern. Donner, trg., Josip Fabiani, agent, Ivan Finatzer, zaupnik, Ferd. Fajdiga, pos., Karol Gold-

schmidt, trg., Ivan Kravos, dež. strokovnjak, Julij Krauseneck, trg., Fr. Kalister, posestnik, Ivan Kanobel, trg., Josip Kosak, pos., Aleks. Lördschneider, trg. in posestnik, Jos. Marinič, trg., Oskar Neef, trgovec, Vinc. Osvadella, livar, Jos. Paoli agent, vitez Gvido Porenta pos., Pavel Palese, zidarski moj. nač., Štefan baron Ralli, pos., Rihard Rupnik, zavarovalec, Ant. Sancin, pos., Gust. Eckerl, posestnik kamnoloma in zid. moj., Paskval Tiani, posestnik, Mat. Urbančič, pos., Edvard Veronese, agent, Pavel Weidinger, trg., Anton Zuccol, trg., Fran Žitko pos. — Namestniki: Julij Brod, trg., Adam Brunner, pos., Karol Daubler, zavarovalec, Ant. Frennez, trgovec, Božidar Fels poverjenik, Domenik Lisjak, agent, Fran Olivetti, pos., Avrelj Welponer, posestnik Evgen Zernic, trgovec.

Trgovinska zbornica tržaška sklenila je v svoji seji dne 18. t. m. predložiti vladi nujno prošnjo za podporo za vzdrževanje javnih skladišč. Prošnjo ima sestaviti borzna deputacija. Razdelilo se je konečno mnogo štipendijev po 100 in 150 gld. —

Nova tovarna za lupljenje riža se otvori že prihodnjo spomlad v Trstu. Tovarna bode že takoj prvo leto spravila na trg 400.000 metr. stotov riža, to je toliko, kolikor se ga dozdej še uvaža iz inozemstva. Nova tovarna bode torej skupaj z že obstoječimi zavodi oskrbele lahko vso domačo potrebnost in se je nadejati, da bode prav dobro vspevala.

Razpisana služba. Pomorska vlada tržaška razpisuje službo pomožnega postreščeka z letno nagrado 300 gold. in aktivno doklado 185 gld. Prošnje v teku šestih tednov.

Nova obrt. Znanj pariški baron Cottu, ki si je pridobil neumrjočo slavo o panamskem škandalu, osnoval je na Dunaju neko družbo, katere namen je hraniti po novi iznajdbi sveža jajca in sveže sadje od enega leta do drugega. Poskušnje vršile so se pod vodstvom vladnega svetnika pl. Perga in so se baje sponesle prav dobro. Družba ima 20 milijonov goldinarjev glavnice, s tem denarjem mogla bi nakupiti vsa jajca celega sveta in še bi ji ostalo kaj evenka.

Katoliški shod italijanski. Iz Rima javljajo, da je definitivno določen dan 11. februarja prih. leta za katoliški shod. Zborovanje se bode vršilo v Napolu do 15. istega meseca. Zborovalci odpotujejo zatem v Rim, kjer jih papež sprejme svečano. S tem sprejemom končajo jubilejne slavnosti.

Nova cerkvena zastava. Municipij je nabavil novo zastavo za cerkev sv. Justa. Zastava je trioglata, iz teške svile, katera se je prodla nalašč v to svrhu v Lionu. Umetno vezenje je izvršila kaj lep gčna. Evgenija Keršičeva, učiteljica na c. kr. obrtni šoli v Trstu. Karton za sliko sv. Juata in sv. Sergija je napravil slikar g. Lonza. Obe počobi ste vezane dvostransko ter ste v krasnih, harmoničnih barvah resnično idealno lepi. — Zastava bode jutri v mestni dvorani svetovalcem na ogled. Slovesno posvečena bode zastava na praznik sv. Justa, dne 2. novembra t. l. Po blagoslavljenuj ostane izložena nekoliko dnij v stolni cerkvi sv. Justa. Stara zastava se hrani v antikvarnem muzeju.

Angleške pijanke. O današnjih socialnih razmerah Anglije prav jasno govori najnovejša statistika, katera se bavi s — pijankami. Iz te statistike je razvidno, da trošijo ženske neverjetno mnogo za pijačo in to v mestih in po deželi. Podlaga tej statistiki bilo je število krasotic, katere zapre angleška policija v teku leta dni zbok pijanosti. Od l. 1878. do 1884. so se pijanke skoraj podvojile. Samo leta 1884. bilo je zaprtih nič manj nego 9451 pijanih žensk. Danes pravijo, da imajo v samem Londou zabeleženih 8000 pijank; 500 več, kakor jih je bilo lani. V Glasgowu, obrtnem mestu, zaprli so lani 10.500 pi-

janih žen! Tudi v Dublinu bilo je do 10 tisoč takih slučajev. — Oj angleška Eva, nizko si padla!

Žandar-morilec. Iz Požuna javljajo „N. W. Abendblattu“ naslednji dogodek. Slovaški kmet Peter Galovič iz Hrvatskog-sela obljubil je prodati svoje vino trgovcu Leopoldu Bergerju. Trgovec mu je dal 100 gld. na račun. Ko je pa doznal, da Galovič vina niti nima, zahteval je svoj denar nazaj. Galovič ni hotel vrniti stotaka, zbok česar je prišel Berger z orožnikom iz Trnovega nad kmets. Orožnik nameril je bajonet na prsa kmetova zahtevajoč vrnitev denarja. Kmetič se ni prestrašil, ampak skušal je z obema rokama sneti bajonet raz puško. Orožnik se mu je zagrozil, da naj spusti bajonet, ker drugače ga zabode — v istem hipu pa je že porinil žandar bajonet z vso silo v prsa nesrečnemu kmetu. Galovič je padel smrtno ranjen. Da ni orožnik ubežal, bilo bi ga ubilo razjarjeno ljudstvo.

Dobrosrčen razbojnik. Prod nekaterimi dnevi ujeli so italijanski orožniki slovečega razbojnika Abata, katerega so dolgo let zaman iskali. Zadnji čin tega „junaka“ je bil sledeči: Mož je bil prisilil nekoga trgovca, da se mu je odkupil s 3000 lirami. Ko je razbojnik izvedel, da si je trgovec denar izposodil in se zavezal, plačevati 36% obresti, vrnil je trgovcu denar, napadel njegovega oduha in ga prisilil, da mu je dal 3000 lir. Pa naj kdo reče, da laški razbojniki niso dobrega srca!

Potplati iz jekla. Neki inženir v Cvikovu na Saksonskem iznajdel je podplate iz jekla. Vzel je že patent za vse dežele ter ustanovil tovarno, v kateri se bodo izdelovali jekleni podplati. Navzlic trdnosti jekla so baje ti podplati prav lahki in se nosijo udobno.

V Temešvaru so prijeli na železniški postaji znanega ponarejalca denarja Andrejeviča s 4 drugovi. Imel je s seboj izdatno svoto v gotovem denarju in nekaj srebra v kosih, katero je mislil po lastnem priznavanju uporabiti za ponarejanje srbskih kovov po 2 in 5 dinarjev.

Razpis dobave. Zaradi zagotovljenja potrebnih stvari za c. in kr. pomorski arzenal v Pulju za l. 1894 vršila se bode dne 30. oktobra t. l., oziroma dne 4. decembra t. l. ob 4. uri popoldne ponudbena obravnava pri poveljništvu c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju. Dobaviti je: olivno olje, laneno olje, sivo umivalno milo in lojeve sveče, rozetni baker v palicah, v dratu in pločevini in bakreni žebliji, razne cevi iz muncvine, palice iz muncvine, predmeti iz kavčuka, med (mesing) v palicah in pločevini, razni vrvarski izdelki, koci (odeje). Ponudbe doiti imajo najkasneje do 3. ure popoldne gori imenovanega dne pri poveljništvu c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju. Natančnejši specijelni in splošni pogodbeni pogoji, seznami dobavnih predmetov in ponudboni obrzci pogledajo se lahko tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Muhamedovci za omiko. Nedavno so imeli odlični Muhamedovci bosenski v Sarajevem shod, pri katerem so se z večine posvetovali, kako in kaj z njihovim vakufom, zakladom za verske namene. Določili so, da ustanove iz njega šole za muslimske otroke. Vsprejeli so tudi statut, ki vrejuje te šole. Glavna določba je v tem statutu, da mora vsa moška deca od petega leta dalje obiskavati šole. Minister, kateremu so predložili svoje sklepe, jim je obljubil, da jih hoče na vsak način podpirati, ker je to veselo znamenje, da se zanimljejo za poduk in šole.

Izneverjenje. 19letni Vincenc Lupstina iz Kopra, upravitelj v Hillebrandovi prodajalnici suhega mesa v prehodu sv. Ivana (ulica Torrente) izneveril je svojemu gospodarju lepo svoto 1312 goldinarjev v 87 kr.! Nadopolnega mladeniča so spravili v varnost.

Izpred sodišča. Tukajšnje okrajno sodišče obsodilo je 51-letno Girotti, rojeno

Ruz, rodno iz Trebnjega, na 4 mesece strogega zapora radi zapeljevanja deklet. Girotti je lastnica neke zloglasne hiše.

Včeraj pa se je morala zagovarjati pred tukajšnjim deželnim sodiščem 20-letna Franciska Valenčič, rodno iz Postojine in pristojna na Reko, radi različnih sleparij. Obsodili so jo na dve leti ječe.

Pretep. V nedeljo zvečer napadli so nekateri vinjeni mladeniči neko družbo, ki se je mirno zabavala v gostilni al Mondo nuovo. Šli so namreč nekateri iz družbe iskat necega prijatelja na ulico, kar jih je napadla neka mimogredoča druhal. Ko so napadeni pobegnili v stekleno dvorano na vrtu, začeli so napadavalci metati kamenje v stekla. Razbili so 28 šip. Policija je pozaprla 7 izgrednikov, med katerimi je jedna ženska.

Poskušen samomor. 21-letni vojak 97. pošpolka Anton Ban iz Korujala, vrgel sa je dne 16. t. m. ob 8½ uri zvečer ne dežavni progji blizu postaje sv. Andreja na zemljišču Kronest pod tovarni vlak. Kolesa so nesrečneža grozovito razmesarila. Desna noga in leva roka bila sta mu popolnoma odtrgana in odrezana dva prsta desne roke. Leva noga — obuta — ležala je kaka dva metra na strani. Imel je razne rane tudi na glavi. Nek železniški čuvaj je tekel k Sv. Jakobu, od koder so pozvali zdravnika iz zdravniške postaje, ki ga je obvezal in ga odpravil v bolnico. Nesrečnež bil je pri popolni zavesti. Dognano je, da Ban ni ponesrečil, ampak da je namerjal prostovoljno končati svoje življenje.

Poskušen samomor umobolnega. 67-letni zidar Stefan Vecchi je že dlje časa v bolnici. Ker se je pokazalo, da je umobolen, moralo se ga je premestiti v opazovalno sobo. Nesrečnež ni maral ostaviti dosedanje sobe in je skočil raz okno II. nadstropja v ulico Boschetto. Zlomil si je desno nogo — a prav lahko bi se bil ubil pri taki visočini.

Jesenska paša je živini dostikrat jako nevarna. Vreme je v tem času navadno jako spremenljivo, deževno in mrzlo in tudi slana že rada pada, kar vse kaj lahko provzroči prehlajenje zlasti prebavil. Krave, ki uživajo ozebljeno klajo, kaj rade zvržejo. Da se pa živina raznovrstnih boleznih, ki vsled jesenske paše lahko nastanejo, nekoliko ovaruje, naj se ji v jutro in zvečer malo suhe krme polaga; na pašo pa se naj nikar popred ne spušča, dokler ni rosa in slana popolnoma zginila in tudi zvečer se naj ne pušča predolgo na pašo. Po močvirnih in zelo mokrih travnikih pa živine sploh ni pasti, kakor tudi ne pri mokrem in hladnem vremenu.

Loterijske številke, izžrebane dne 18. V Pragi: 62, 76, 45, 15, 87. V Leopoldovem: 37, 57, 14, 11, 3. V Hermanovem: 52, 24, 75, 70, 59.

Hvaležnost živali.

Pravljica — Pripoveduje Jadranski. (Konec.)

Ko je kralj Lakota vprl svoje oči v jerbas, zadrževala je duša v njem in vstrepetal je na udih kakor da bi ga bila mrzlica stresla, od strahu seveda in groze.

Šinilo mu je v spomin starodavno prerokovanje, ki pravi:

„Ko bo kraljica stanovala v jerbasu s tvojim psom in mačkom ter z njima v kupe grudila črni kruh, tedaj se omajajo zlati roglji tvojega prestola in konec bode tvojega kraljestva in tvoje slave.“

Dve debeli solzi, kakor dva mehurja, udrlj ste se paglavcu v očesih in tlesknilo ob tlak kakor ploha, ko se nenadoma ulije na kamenita tla.

Tedaj je uvidel kralj Lakota, da je konec njegovih dni.

Vrag mu je spokel hleb kruha za popotnico, velik in težak kakor mlinski kamen. Spekel mu ga je iz črne moke njegovih hudobij in grehov — zato je bil črn kakor čadaste saje. Potisnil mu ga je

v žrelo kar vročega, ko ga je jedva znel iz peči. Skoraj bi kdo rekel, da je vrag znel hleb iz ene peči in ga vložil v drugo, če je sploh dovoljeno primerjati razbeljeno peč z lačnim želodcem, v katerem se sežge vse, kar pride vanj skozi pogoltno grlo. Ali kralju Lakoti — dejala je moja stara mamica pripovedovavša mi to-le pravljico — ni več prelo v želodcu, ko je satan pobasal vanj hleb črnega kruha, velik in težak, kakor mlinski kamen.

Zemlja se je odprla pod njim in peklenko brezno ga je požrlo.

* * *

Božidar je potrkal 12 krat na prstan in poklical kakor po navadi 12 zlatih strežnikov iz črne zemlje. Ti so ubogali na migljaj in ga vprašali:

„Kaj bi rada tvoja vlada?“

Mojo dušenko (ljubico) Zlato, nje majko Srebrno, in njiju srečno kraljestvo povrnite mi nazaj, veleval jim je Božidar. — In zdajci so zginili strežniki v črno zemljo. Kači dve, poiti v svitka dva, razvili sta se v dve lepi ženski, in pred Božidarom stali ste zopet kraljica Srebrna in kraljičina Zlata.

Ko je pogledal ven skozi bokasto okno, ugledal je zopet krasno deželo, razečna polja v divnem klasju, zelene travnike in polno prijaznih vasi, nasejanih okrog po planjavah in brdih.

Živahno gibanje ljudij in vozov gomezelo mu je kakor nekaj pred očmi, in hrum in šum veselega kmečkega ljudstva razlegala sta se okrog kakor nekaj.

Ni mu bilo možno nadiviti se tej krasoti v podzemski deželi in vrnil se je od veselja solznimi očmi k svoji Zlati. Kraljica Srebrna pa mu je dejala in rekla: Dečko, ti bi se rad oženil. A pomisli, da vsakdo, ki se oženi, vzame kačo za ženo. Sleherna ženska je več ali menj kača, ali, ker moraš na vsak način poročiti kačo, tedaj izberi si belouško, najblajšo med temi živalicami, belouško srebrnimi uhani — in ta je moja hči Zlata.“

Obhajali so v podzemski dvorani žensitnino in prišli so v svate možaki poštenjaki, širokih pleč in trdih butic, ali poštenega in jeklenega značaja, možaki svobodni in redkih besed, ki se ne igrajo z izrazi, in ne znado zvijati in zavijati. Kadar rečejo, dá je da, ostane da, in ko rečejo ne, ostane ne, naj bi se tudi svet rušil pod nogami. In prišle so kmetice, vse vrle ženice, čvrste in zdrave ko riba, poklanjat se kraljičini Zlati in jo obsipat s svežimi cveticami, ki jih je porodila in vzgojila preprosta livada. Radoval se je ravnodušni kmečki rod, ki pušča doma vse skrbi, ko gre v svate, in jih jemlje seboj le na trdo delo.

Za jedi in pijače ni bilo treba skrbeti povabljenim gostom. Kajti 12 zlatih strežnikov pripravili so, ko bi z očmi trenil, veliko pogrnjeno mizo, obloženo vsakvrstnimi jedili in pijačami; skrbeli so zlati strežniki tudi za veselo godbo. Od kod so neki dobili godce? Morda so se spremenili čmrliji, ki so brenčali zunaj po cveticah, v godrnjače, škržadi v enodoneče trombetarje, a na piščalke žvižgali so najbrže božji volki!

Kdor ja bil tam v svatih, je lahko pil, jedel, užival, plesal in rajal, kakor se mu je obljubilo — samo dremati se mu ni smelo, zdehati tudi ne. Božidar se je radoval pri svoji Zlati in sem ter tam pobožal zdaj Belina, zdaj brkastega Mustafa. Izkušnje pa, ki jih je doživel na zemlji, prinesle se mu pri tej priliki na misel pregovor, ki ga je slišal še v otročjih letih in ki se glasi: „Ako ne dobiš hvaležnosti pri ljudeh, išči jo pri živalih!“

Pravljica ne pravi dalje, če je Božidar kedaj pozneje prestavil s pomočjo čudapolnega prstana srečno podzemsko kraljestvo na ta svet. To je gotovo, da če se je to kedaj zgodilo, tedaj je prišlo njegovo kraljestvo pod zlo, ali je pa kmečki rod zgubil oni skrivnostni prstan. Kajti dandanes je ubogi kmet le kmet-trpin.